

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vspjemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 47.

V Ljubljani, v torek 27. februarja 1900.

Letnik XXVIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. marcem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravnistvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, 26. febr.

Po burnih prizorih koncem zadnje seje je bilo danes pričakovati še večjih škandalov. Govorilo se je obče, da pride pred parlament na tisoče delavcev izražati nevoljo, ker zbornica odlašala z nujnimi predlogi glede premogarske stavke. Res se je bilo pred sejo nabralo pred parlamentom nekaj stotin ljudi, ki so tiščali proti vhodu. Toda redarji so izlaha vzdržali red in tudi seja se je ob 3. uri popolnoma mirno pričela. Schönererja in Wolfa ni videti v zbornici, a socijalni demokratje so se premislili, ker vse časopisje obsoja njihovo početje v zadnji seji.

Predsednik dr. pl. Fuchs je takoj po otvoritvi seje k redu poklical antisemita Steinerja, ker je v zadnji seji rekel mej drugim: »Odkrito izjavim, gospoda, da se že nekaj let tukaj prav nič ne stori in tiste znane ljudske goljufe, ki ovirajo delovanje, treba bi bilo k h . . . pognati.«

No, lepo se mož ni izrazil, a istino je le govoril. Če je Steiner zaslužil grajo, kaj naj porečemo o poslancih, ki so kričali in razgrajali kakor besni. Vse kaže, da se je parlament postaral in da sam svoje veljave ne spoštuje. Le kdor ima močnejša pljuča in trdnjšo pest, ta si dela gaz za svojo osebo brez ozira na potrebno dostojnost in stvarne potrebe.

Socijalni demokratje so takoj zahtevali, da zbornica prične debato o nujnih prelogih glede premogarske stavke. Za ta predlog so glasovali češki poslanci, socijalni demokratje in posamezniki iz raznih strank. A predlog ni dobil večine, in pričela se je malo pred 4. uro debata o vojaških novicah.

Prvi je govoril češki poslanec Hofica, ki je kot bivši častnik stvarno opisaval razmere v armadi. Naglašal je, da mora vojna uprava računati s tokom in duhom časa. Pred desetletji niso še po Avstriji divjali taki narodnostni boji, a danes vojak narodne zavesti ne pusti doma, temveč vzame seboj tudi v vojašnico. Dolžnost je torej poveljnikov, da se ozirajo na to dejstvo, v kolikor dopušča vojaška disciplina. In vojaške discipline gotovo tisti ne krši, ki se brez zlobnega namena na kontrolnem shodu oglasi s »tukaj« ali »zde«. In bili so to tako redki slučajji, da o kakem načrtu ali agitaciji niti govora ni. Iz posameznih dogodkov so nemško-nacionalni krogi ustvarili afero, da bi očrnilo in udarilo narode slovanske. Brez discipline si armade misliti ne moremo, a slovanski narodi menda vendar niso v Avstriji zaradi nemškega državnega jezika. Govornik obširno na podlagi vojaških zakonov dokazuje, da zde-afere gotovo ni državi nevarna. Sicer pa dokazuje tisoč vzgledov v zgodovini, da so največji generali in junaki v odločilnih trenotkih ravno z materinskim jezikom navduševali vojake za boj na življenje in smrt.

Po tem govoru predlaga vitez Jaworski konec debate. Proti predlogu so glasovali samo češki poslanci. Glavnim protigovornikom so Čehi izvolili dalmatinskega poslanca

Biankinija, ki je pričel govoriti ob tri četrt na 6. uro.

Proračun za skupne potreščine.

Danes je vlada predložila proračun prispevkov k skupnim državnim potrebščinam, kakor sta ga za leto 1900 sklenili delegaciji. Redna potrebščina znaša 309.143.028 kron, izredna 28.204.473 kron, skupaj torej 337.347.501 kron.

V smislu nagodbe z Ogersko porabijo se v pokritje skupnih državnih stroškov najprvo skupni carinski dohodki. In ti znašajo v proračunu po odbitku upravnih stroškov 124.950.089 kron, in sicer v avstrijskih kronovinah 108.927.100 kron, a v ogerski državni polovici le 16.022.989 kron. Torej imajo Ogri pri tej točki mnogo dobička, oziroma mnogo manj stroškov.

Nepokrita potrebščina znaša 212.397.412 kron; od te svote se na račun Ogerske za nekdanjo vojaško granico odštejeta 2 odstotka, t. j. 4.247.948. Ostanek 208.149.464 kron se razdeli med obe državni polovici po novem kvotnem ključu. Na Avstrijo odpade 139.332.702 kron. Dalje plača Avstrija še za armado v Bosni in Hercegovini od 7.302.000 kron 4.790.112. Za tekoče leto plača torej Avstrija za skupne državne potreščine 253.049.914 kron.

Prvi letni občni zbor „Gospodarske zadruge v Sinčivasi“.

Iz Sinčivasi, 25. febr.

Krasen zimski dan! Lani na pustni ponedeljek zbrali smo se na ustanovni zbor naše zadruge v Dobrovlasi. Za letom dnij — pustno nedeljo — zbrali smo se v drugič, da čujemo odborovo poročilo o združnem delovanju v minulem letu. Shod se vrši v lepih prostorih združnega skladišča in došlo je lepo število združnikov iz bližnje okolice, ali tudi precej bolj oddaljenih. — Združni načelnik, g. župan Picej pozdravi došle in dá besedo g. Podgorcu. Ta poroča najprej o nekaterih nasvetih odbora in o mlekarnici, ki jo snuje zadruga v Šmi-

helu nad Pliberkom. — Nató g. Podgorcu obširno poroča o dosedanjem delovanju zadruge. O tem delovanju je Vaš list itak že redno poročal in omenim naj še, da bo do tično poročilo v celoti objavil »Mira« in se bo izdalo tudi posebej. Poročilo se vzame z odobravanjem na znanje. — Z ozirom na to, da je deželni odbor odklonil podporo za drugi, češ, da njena pravila ne zadostujejo zahtevam dež. odbora, se sklene, da se pravila ne prenašajo in se rajši pusti dež. odbora »naklonjenost«. Sklene se, poljedelskemu ministru poslati zahvalo za podeljeno podporo in prošnjo za nadaljno naklonjenost. — Po predlogu g. Šumaha se izreče odboru in zlasti g. Podgorcu srčna zahvala zadržnikov za požrtvovalno delovanje. — G. Picej na to zaključi zborovanje. Bog blagoslovi združno delovanje i v bodoče v prid našemu vernemu slovenskemu kmetu!

Politični pregled.

V Ljubljani, 27. februarja.

Deželni zbori se snidejo, kakor se poroča češkim »Narodnim Listom«, 22. marca. Zasedanje bo trajalo po tem poročilu nekako do srede maja. Akoravno morda tu označeni dan za sklicanje deželnih zastopov ni merodajen za vse avstrijske deželne zборе, je vendar gotovo, da se prično zasedanja nekako ob tem času, ker je itak skrajni čas. Proračunski provizoriji so dovoljeni samo za prve tri mesece in ako deželni zbori ne rešijo pravočasno proračuna, imajo deželni odbori vezane roke.

Ministerska posvetovanja. Ministerski predsednik Koerber in finančni minister Böhm-Bawerk sta obiskala v nedeljo svoja ogerska tovariša v Budimpešti ministra Szella in Lukacsa. Razgovor je bil kajpada največ o avstrijskih parlamentarnih razmerah. Szell je bržkone resno vprašal avstrijskega tovariša, kedaj se v avstrijskem parlamentu sploh prične s pozitivnim delom. Rešitve čakajo najnujnejša skupna vprašanja,

LISTEK.

Maska.

I. K.

»Maska moja, maska moja, razgrni obraz, da gledam v tvoje globoke oči!«

»Saj me ne poznaš, Fernando!«

»Jaz te ne poznam? Jaz ne? Ali me more motiti tale turška halja, ali me more varati tale meduzina glava, katero si si nataknila nocoj? Tvoje črne oči, jaz jih vidim skozi noč, jaz vidim, jaz čutim njih žar, njih čar. Kaj ne pozna roža ob oknu svojega solnca? Vsak dan jo hodi zlato solnčice božati in gret, in bi ga ne poznala? In jaz naj te ne poznam? Tebe, ki si mi več ko solnce z vsem svojim bleskom, več ko vsi čari, jaz tebe ne, Dragica?«

Promenirala sta dalje in dalje šepetala. Ves salon je bil poln šepetajočih mask. Tu in tam sta šepetali po dve, se smijali, nagajali druga drugi, hoteči si strgati masko raz obraz.

»Ah duša, ah srčice, kako si trdo! Nocoj, nocoj . . .!«

In hitel je za njo, ona pred njim . . .

In zaigral je valček, buren, poskočen in maske so frfotale v velikih krogih, nimfe, satiri, vse, vse . . .

A ona dva sta slonela v sosedni sobi pri oknu in šepetala.

»Ah, ti si trda, trda ko kamen . . . Nocoj . . . ah kdaj že gorim za te, kdaj že plamtim ljubezni do tebe, a ti si trda, neizprosna, neobčutna. Ti ne vidiš, kako mi žari pogled, kadar sem pri tebi, ti ne vidiš, kako mi mrje, ker ga ne uslišiš . . .«

»Dosti, dosti, Fernando! Ali ne veš, da ne smem, da me mama opazuje, varuje, čuva, kakor punčico, in gorje, da me opazi.«

»Ah mama, in vedno mama! A nocoj je ni . . . Dragica, nocoj je ni . . . Čuj, kaj ti govori ljubeče srce, čuj in usliši!«

»Nocoj da je ni Fernando? Kdo ve, da ni prišla za mano, skrivaj in sedaj naju opazuje izza kake maske.«

»Nikar mi ne delaj srca težkega. Ni je, ni je, ne sme je biti. Saj doma vedno za mano hodi, za vsakim voglom jo vidiš, jo vidim, kakor policaja . . . Ne zameri Dragica, da tako govorim, a iz mene govori ljubezen, sama ljubezen do tebe!«

»Ah če bi te slišala mama, če bi te, nikdar več bi ne smel k nam, pomisli, nikdar . . .!«

»Torej bi ti bilo žal, da bi me ne bilo več, srčice, govori!«

Valček je potihnil . . . Prišle so druge maske in ona je obmolnila. Stisnila mu je

desnico, da je vzdrhtel, in šetala sta molče dalje.

In prišle so maske trumoma kakor da so se dogovorile, in začele so se jima rogati: »Zaljubljenca, poetična zaljubljenca, ki še valčka ne plešeta, plavi domino in turška haremka, brr, brr . . .« in vrtele so se krog njiju.

Molčala sta in se jima smijala . . .

Bilo je živahno . . .

»In sedaj bo polnoči, maske . . . polnoči, čujte in treba se bo razkrinkati . . .! zavpila je jedna izmed njih in pohitela na ona dva . . .

»Fernando, jaz grem, Fernando, čuj me!« šepnila mu je v strahu, zadržuj jih, da jim uidem, nihče ne sme vedeti, da sem bila nocoj tu.«

»Toda jaz pojdem s teboj, Dragica!«

»Če me res ljubiš, kakor . . .«

»Kaj, kakor . . . duša?«

»Kakor si rekel, ostani tu, a pridi jutri dopoldne k nam, čuješ . . .?«

Zgubila se je haremka, predno so jo zadržale ostale maske . . .

* * *

Solnčice je tako lepo sijalo, ko je koračil drugo jutro Fernando po vrtu k Dragici.

»In danes?« je vzdahnil, a obstal je, se

uščipnil v roko, da se prepriča, da ne sanja, danes . . . Kaj ni rekla sinoči, pridi . . .?!

Sedela je v lopi in vezla . . .

»Fernando, zgodnji ste danes, mama še vstala ni . . .«

»Gospica draga, tembolje, ali ne? . . .«

»Kako to mislite, gospod Fernando?«

»Kako? . . .«

»Pardon, gospod Fernando, ali ste bili sinoči na maskaradi?«

»In Vi to vprašate?«

»Kaj se Vam to čudno zdi?«

»O ti turška haremka ti, in sedaj se še šališ?«

»Turška haremka? Ali ste že videli mojo maskeradno obleko? Ah in ravno sinoči — vse sem si obetala od sinočnega večera, napravila sem si jo lastnoročno in — ravno sinoči, saj pravim, ravno sinoči me je tako bolela glava, da sem morala doma ostati.«

»Vi doma sinoči?«

Ustrašil se je . . .

»Ah, ves večer sem jokala v postelji.«

Vrtna vrata so zaškripala in mama je vstopila . . .

»Klanjam se, gospa, dobro . . .!«

Prenehal je . . . V roki je držala rumeno vrtnico, katero je sinoči podaril — mami . . .

ki zahtevajo največje delavnosti na obeh straneh. Kajpada mu Koerber ni mogel nič določnega odgovoriti na to vprašanje, pač ga je pa zagotovil, da bo storil vse, da se razmere spremenijo.

O razmerju mej Poljaki in Čehi piše »Dziennik Polski« meji drugim sledeče: Poljski klub bo gotovo z vso energijo branil prava svojih zaveznikov. Drugače noče in ne bo postopal. Drugače neče postopati, kajti na čelu kluba stoji možje, priznani politiki, ki ne sklepajo radi zvez, a se trdno oklepajo onih, katere so sklenili; sicer pa tudi ne smejo drugače uravnati svojega delovanja, ker bi ves poljski narod najstrožje obsojal proti Čehom naperjeno politiko. Vkljub temu pa klub ne bo obstrukcije niti pospeševal in ne trpel, kajti dolžnost mu je, ostati še nadalje opora in temelj monarhije, dežela pa želi, da radi češko-nemškega prepira, ki se že bliža koncu, ni treba žrtvovati vseh življenjskih interesov. Vse za prava zaveznikov, le ne obstrukcije. — Konečno predlaga list, naj desnica zagotovi Čehom, da pride po rešitvi kontingenta vojaških novincev takoj na dnevni red češko-nemška sprava, s čemur bi se Čehi gotovo zadovoljili in bi opustili obstrukcijo. — Tako poljski list, ki izraža mnenje večine poljskega kluba. Podaja nam s tem nov dokaz, da je Poljakom v prvi vrsti za to, da se ustreže zahtevam vlade; ali so potem izpolnjene želje in zahteve ostalih narodov, za to se ne menijo dosti. Čehi s svojo taktiko ne zahtevajo prav nič drugega, nego da se vlada ozira nanje, potem ji radi dovolijo vse, kar je v blagor države in nje narodov. Ugodne prilike pa vendar ne smejo izpustiti iz rok.

Židovstvo mej Čehi. Vpliv židovstva mej češkim narodom pomnožil se je v poslednjem času v toliki meri, da ga ni skoro podjetja katerekoli si bodi vrste, da bi ne bilo pod vplivom židovskega kapitala. S tem seveda ni rečeno, da se je v zadnjem času pomnožilo število židovskega prebivalstva. V letu 1890. je bilo na Češkem 98.479 židov in se je v desetletju 1889—1899 pomnožilo le za število 4000, kar res ni v nikaki primeri z naraščanjem prebivalstva na Češkem. In vendar je ravno v zadnjem času upliv židovstva izredno narasel. Da so z neznatnimi izjemami vsi denarni zavodi v rokah židovskih pijavk, ni treba niti omenjati, a tudi češko časopisje je izvan katoliškega vse pod židovskim vplivom. R. Vrba piše v svoji najnovejši knjigi: »narodna samopomoč«, da je pri uredništvu »Politike« pet židov, pri »Nar. Listih« odločuje žid Penížek, pri »Glas Naroda« sede židovski prijatelji s častnim židom Hubačekom na čelu. Kmetijstvo, industrija, trgovina vse je pod vplivom židovskega kapitala in le pet večjih krajev na deželi s primeroma neznatno trgovino in prometom je na Češkem, kjer so toliko srečni, da v svoji sredi nimajo židov. Tak je položaj Češke!

Avstrijskim poslanikom v Zofiji mesto trgovinskim ministrom imenovanega barona Calla imenovan je legacijski svetnik prve vrste Ladislav Müller pl. Szentgyörgy, ki je tem povodom dobil naslov in značaj izrednega poslanika in ministra. Diplomatska zveza z Bolgarijo je toraj zopet obnovljena.

Italijanska Pellouxova vlada je imela te dni v poslanski zbornici izredno srečo, kajti s 159 proti 53 glasovom je bil vsprejet predlog pravosodnega ministra, naj se takoj v prihodnji seji prične razprava o znanem zasilnem »decreto legge« o omejevanju društvene in tiskovne svobode, o katerem se je izjavil prvi senat kasacijskega dvora, da je ob času parlamentarnega zasedanja neveljaven. Razprava o tem načrtu se torej prične, a nihče ne more biti porok, da bode opozicija drugače vsprejela načrt, kakor ga je 20. julija l. l., ko je z obstrukcijo preprečila vsak razgovor o tem zakonu. Večina 150 glasov je sicer velika, toda tudi 50 opozicijskih glasov izda precej, ako prično z obstrukcijo.

Razmere v Franciji postajajo z vsakim dnem neznosnejše. Odkar je na krmilu sedanja Waldeck-Rousseau-ova vlada, se bije na celi črti boj proti katoliškim »revolucionarjem«, posebno pa proti redovnikom in njih napravam. Pričeli so ti »prijatelji« krščanstva svoje javno delo z bojem proti asumpcionistom, kateri so seveda moralno podleči toliki premoči, in sedaj se na-

daljuje boj pod devizo: Proč z jezuiti, prosto zidarji v deželo. V temu smislu se vrše sedaj predpriprave v francoski poslanski zbornici. Peticijski odsek je naročil namreč glasovitemu cerkvenemu sovražniku Pochonu, naj sestavi poročilo o izgonu jezuitov in o zatiranju framasonov. Ta mož predlaga sedaj v svojem poročilu, naj se izžene vse jezuite v smislu marčevega dekreta iz leta 1880, istotako tudi vse od države nepriznane redovnike, ki so »stalna nevarnost za varnost države in obstoj republike«. Nasprotno pa zahteva ta »prijatelj« jezuitov, naj se kar najbolj ščitijo framasoni, ker »niso tajna družba, marveč jih priznavajo vse vlade; vedno krepko razširjajo liberalne nauke in mnogi mej njimi pripadajo najodločnejim braniteljem sedanje družbe in republike«. — Tak nasvet pride v zbornico. — Komentara pač ni potreba.

Knjige in časopisi.

»Narodnega Gospodarja«, glasila »Gospodarske zveze«, je izšla 4. štev. List obsega na 20 straneh bogatega gradiva za kmetovalca, trgovca in obrtnika. Po žledu poškovanim Kraševcem prinaša članek »Kaj nam je storiti s polomljenim sadnim drevjem«, razpravlja dalje o važnosti gnojil, kako obnovimo svoj vinograd, kako podaljšamo trpežnost vinogradniškega lesa, deset kletnih zapovedij, sadjarska pisma, zdravljenje po zajcu oglozanega drevja, angleška zlata zim-ska parmena, kako napravljamo zimske gre dice, uvaževanja vredne nasvete daje v članku »Naš domači vrt«, zanimivo je nadaljevanje o solnčnem krogu in čebeli. Potem poučuje o »Mlekarstvu« s člankoma »Vporaba krav za vožnjo«, »Bolezni na vimeni in mlečne napake«. V oddelku splošno poroča o dokazih o tuberkuloznih bacilih v mleku, o prazniku drevca na Laškem. Na razna vprašanja spretno odgovarja, potem v »Listku« piše o »Čebelici kot posredovalki družabnosti«. Posebna oddelka ima list posvečen »Trgovini« in »Obrtu«, kjer nahajamo vedno lepo število zanimivih beležk. V »Zadrugi« poroča o gibanju zadrug, priobčuje dopise in razne za zadrugo važne stvari ter tržne cene. Inseratni del kaže, da je »Narodni Gospodar« tudi na tem polju pridobil si velik upliv. Ta list je res na čast slovenski zadrugi organizaciji. Temeljiti njegovi gospodarski članki so dokaz, da gospodarska organizacija gre preko psovka svojo pot.

Glasba.

Nove Zupanove orglje v cerkvi sv. Ivana v Gorici. 16. t. m. smo kolavdirali krasne, po bratih Zupan iz Kamnegorice izdelane in postavljene orglje v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Pri kolavdaciji so bili navzoči sledeči gospodje: Monsig. župnik Wolf, dr. Hil. Zorn, c. kr. vadniški učitelj Mercina, stolni organist Setničar, vodja Schreiber, profesor Schwarzer, prof. in dež. poslanec Berbuč, izborni organist Eržen in še mnogo druge gospode. Mnenje vseh gospodov o orgljah je tako-le:

Orglje so se preiskovale natančno na vglasbi, intonaciji, in pregledala se je vsa krasno in tehnično izpeljana mehanika ter sploh umotvor konstrukcij. Mojster je izkazal vse: Čist in fin material na vseh delih orgelj; praktično in tiho delujoči meh, katerega lahko otrok goni in se sam regulira brez motečega prhanja. Videli smo krasno lite cinaste piščali, katere so srebrno bliščeče po obliki, a tudi njihov kristalno čiste intonacije ton je precizen v odgovarjanju. Na cinastih piščalih moderno rezoče Gambe opazili smo čez labije ležeči medicinski aperator, s katerim se intonacija dirigira z vijakom. To je iznajdba Gaviolija iz Pariza, tako imenovani »Frein harmonique«, po naše labijalna uzda. Tudi na lesenih piščalih je za hiter, precizen in fin ton preskrbljeno z modernim zaokroženim kovinskim vihalom, kojega premiče vijak in sili tok sape na določno rez labijalke, kar proizvoda odločnost in krepkost hitrega odgovora.

Vsak spremen za-se nastopa karakterni; lepo enakomerno intonovan daje čast svojemu imenu. Gambi ali harmonični Flavti za-se ali združeno je težko presoditi prednost; kombinirane nežne spremene s kupolami v 4 stopni ton lahko primerjamo II stroju (manualu), iz kojega se lahko ustvarja

poljubnih barv in spremen. Principal je jasen, markanten in je krepko pojoč, za katerim 16 stopen, temnobučne pojoč Subbas nikakor ne zaostaja. Ker je vsak spremen za-se na svojem mestu, kakor izvežban pevec, ni čuda, da ima skupnost orgelj temeljit, moččen, okrogloznačen izraz, kojega ne bi vsled maloštevilnosti spremenov nikdo ni pričakoval. Rauschquinta, koja namešča Miksturo, prav bliščeče vstaja iz stroja 8 in 4 stopnih pjevačev, koji jo vrlo brzda pred drznim nastopom, tako, da se sme reči, da je na svojem mestu. Omara je lepa, igra lahka in tiha. Ker to delo 75. samo hvali mojstra, tudi dela vso čast slavnima bratoma Zupan, koja sta na Goriškem že mnogo lepih orgelj postavila.

L. 1892. je sloveča firma Walkerja na glasbeni razstavi na Dunaji razstavila male orglje, s katerimi je bil te firme namen svetu pokazati, kaj premorejo male orglje, z malim številom spremenov, ako mojster razvije svoj umetniški talent, kar je bolj težavno pokazati na malih nego na velikih orgljah, katerih je ta firma kot svetovno znana mnogo postavila. Na novo postavljenih orgljah v cerkvi sv. Ivana v Gorici sta sloveča slovenska mojstra temeljito dokazala, kaj premoreta, in častno dosegla uzor slavnih nemških orglarjev.

Cena orglijam je nizka. Ker se zadnje čase propaganda dela za solnograškega orglarja Mauracherja, zato še tu podamo v prevodu oceno Mauracherjevih orgelj iz »Orgel- und Pianobau Zeitung«:

»Nove orglje. V mestni farni cerkvi v Gradcu postavil je orglar Mauracher iz Solnograda nove orglje, ki stanejo 7000 glid. Žal da ne moremo orgelj tako pohvaliti kakor njih zunanjo opravo. Vže dispozicija je pogrešana, ker je med glavnim in stranskim strojem razlike samo za dva spremen; vsled česar je glasovna barva pri obeh jednaka. Pedal na 6 spremenov je v vsakem oziru prešibek. Trije 16 stopni spremen pedala so mnogo preozko menzurirani, tako, da komaj dihaajo, kar velja tudi o 8 stopnem Principalu. Ker ni v orgljah nijednega čveterostopnega spremen v pedalu, ne preostaja drugega kakor 8 stopni, odprti Posaunenbass, ki pa tako neprijetno hrešči, da se to hreščanje celo pri polnih orgljah ne zataji. Tudi drugi spremen imajo mnogo nedostatkov in bi se morali bolje zjednačiti. Kar tiče mehanizma, je pripomniti, da je sicer v posamnostih dobro izdelan a tako malomarno nastavljen, da orglje vže sedaj poklicu svojemu odrekajo.« Fajgelj.

Antona Foersterja **Nove litanije k presv. Srcu Jezusovemu** s Tantum ergo v posebni izdaji se dobivajo v Katol. knjigarni ali pri skladatelju po 20 kr. (40 vinarjev).

Te litanije sicer niso prve, ki so se zložile na obče priljubljene, dogmatično natančne in krasni tekst, a jih priporočamo vkljub temu, da so že štirje naši skladatelji zložili glasbeno obliko k tem litanijam. Foersterjeve litanije imajo več lastnosti, ki jih posebno priporočajo. Zložene so tako, da ljudstvo brez vsake težave takoj zadene odgovore na vse invokacije, če jih le enkrat sliši, in sicer lahko odgovarja na kvartet pred oltarjem v mešanem in sostavnem glasu, dvo- tri- ali čveteroglasno. Vijub jednostavnosti skladbe je g. Foerster poskrbel tudi za izpremembo. 33 invokacij je razdelil na tri dele, tako, da se pri invokacijah vedno tri melodije druga za drugo vrste, odgovori ljudstva so pa vedno jednaki in lahki. V istem slogu in čisto po istih načelih je zložen tudi Tantum ergo, tako, da ima tu organist skupaj vse, kar rabi za cerkveno slovesnost ob češčenju Srca Jezusovega. Priporočamo te litanije vsem zborom!

E. L.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 27. februarija.

Pozor, ljubljanski volilci! Mestni magistrat je razpoložil imenik volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve v občinski svet. Pregledovati se smejo od včeraj naprej 14 dni ter proti njim vlagati ugovori. Opozorjamo somišljenike, naj pogledajo natančno imenik volilcev ter nam o slučajnih pomotah sporoče, da reklamujemo volilno pravico opozicijskih pristašev. Opozorjamo tudi naše somišljenike v Ljubljani,

naj pazijo, k d o pobira od volilk pooblastila in k a k o. Opozarjajo, naj naše volilke, naj se ne puste nasprotnim agitatorjem za svojo volilno pravico ogoljufati! Naznanjajo naj se nam vse podrobnosti.

Postni govori v ljubljanskih cerkvah bodo letos v tem le vspejedu: v stolnici vsako nedeljo in praznik ob 4. popoldan o Kristusovem trpljenju. (Fr. Birk), ob sredah zvečer ob 6. kanonik dr. Fr. Lampe za slovensko razumnost; pri oo. frančiškanih vsak torek zvečer ob 6^{1/4}: Kristus ali Baraba? (P. Salesij); pri sv. Jakobu ob nedeljah ob 2 popoldne: Postaje križvega pota, (župnik Rozman); pri sv. Petru: vsako nedeljo in praznik ob 6. pop. g. Fr. Pavlič o štirih poslednjih rečeh; v Trnovem: vsako nedeljo in praznik ob 2. popold. Razne osebe pri Krist. trpljenju, g. Viktor Koechler.

Slovensko gledališče. Sinoči »Slov. Narod« priobčuje dopis z Dunaja, ki pove skoro isto, kar je nedavno bivši tajnik »Dram. društva« Fran Govekar trobil po gledališču. Ne moremo zato, ako je splošna sodba, da »Rokovnjače« le Verovškov Blaž Mozol drži po koncu in da ni posebna umetnost tako dramatizovati kak roman, kakor je to storil Govekar. Splošna sodba je, da tudi dramatizovani »Rokovnjači« imajo le od Jurčiča, kar je dobrega na njih. Govekarjevo dramatizovanje »Rokovnjačev« ni niti najbolje dramatizovano slovensko delo, kaj še, da bi bila najboljša slovenska igra. Tudi nemški »Mlinar in njegova hči« ima vedno polno gledališče, to pa igro še ne postavlja na vrhunec umetnosti! Ob tisoči slovenski predstavi smo zapisali besede: »Ob slavlju 1000 predstave »Dram. društva« želimo slovenskemu gledališču mnogo lepih dni. Naj bi bil vedno zavod naroda, služec slovenski kulturi, neokužen od tujstva. Pred vsem pa mu želimo — domačih moči. Le gledališče z domačimi močmi bode naše«. Čudna pamet, ki iz teh besedij dobi zaključek, da češke igralce na Slovenskem nazivamo »tujce«. S svojo opazko smo hoteli izjaviti, da slovenskemu gledališču ni treba raznih tujih opolzkih neumnosti, ki so se časih vse prej, nego v kulturno izobrazbo občinstva predstavljale na našem odru. Slovensko gledališče bodi pred vsem ognjišče slovenske kulture! Da si pri tem želimo tudi domačih igralnih moči, nam Čehi ne morejo zameriti, še jedenkrat pa povdarjamo, da z besedami »neokužen od tujstva« nismo mislili na češke igralce, pač pa na okuževanje slovenskega gledališča, katerega bi rad izvršil nekdo, da se mu ni ob pravem času pokazalo vrat. Na apel: »Gospoda, dajte, zberite zaklad, iz katerega se bodo slovenski igralci primerno plačevali, da pojdejo na proučevanje v druga mesta itd.« je bil že odgovor v dež. zboru kranjskem: »Nemškemu gledališču naj se odtegne vsaka dež. podpora in da slovenskemu podjetju!«

Dr. Tavčar gre v Gorico prodajat svojo liberalno modrost. Že nekaj časa je po ljubljanskih kavarnah šumelo o neki novi ekspediciji dr. Ivana Tavčarja. Menili smo, da se napravlja na severni tečaj hladit razgreto glavo. Zaveznik dr. Mravljaga pojde v kratkem v Gorico. Naši liberalčki se namreč veselo, a malo preglasno pogovarjajo, da bode v kratkem v Gorici shod zaupnih mož Tuma - Gabrščekove stranke. Na tem shodu, ki bode menda že prve dni marca, se formalno ustanovi liberalna stranka na Goriškem. Za botra bode sam dr. Ivan Tavčar, ki poda tudi prvi poduk goriškim novopečenim liberalcem.

Osmina za + gospoda nadžupnika Janeza Zorec bo dne 1. marca t. l., ob 9. uri dopoludne.

Glede izseljevanja v Ameriko piše »Amerikanski Slovenec«, popravljajoč neke netočne opazke našega lista nastopno: »Vlada združenih držav je že pred desetimi leti izdala postavo, ki zabranjuje vsakemu inozemcu naselitev v združenih državah, ako je bil po kaki pogodbi ali kontraktu sprejet v delo. Ta postavba se izvršuje z vso strogostjo in kdorkoli pove izpraševalni komisiji, da ima že po pogodbi zagotovljeno delo v združenih državah, temu ne dovolijo stopiti na ameriška tla, ampak ga pošljejo brez usmiljenja nazaj, od koder je prišel... Mi nikakor ne vabimo v Ameriko. Hočemo pa, da zve slovenski narod resnico tudi o Ameriki in o naseljevalnih naredbah združenih

držav. Kdor izmed naših rojakov ne more v stari domovini pošteno preživeti sebe in svojcev in se hoče na vsak način izseliti, naj pride v združene države ameriške. A na potu naj nikar ne pove, da je že po pogodbi sprejet v delo, ali da mu je delo že preskrbljeno, ali da ve, kje bo delo dobil; ampak lepo tiho naj bo in naj ne reče drugemu, kakor da si bo že poiskal delo in da gre k svojim sorodnikom ali prijateljem, če ne ga bodo nazaj poslali. — To smo povzeli iz »Amer. Slovenca«, ki bi bolje storil, da bi nas točno o tem obvestil, ako o ameriških razmerah kaj napačnega poročamo, kakor pa da se s tako silo zaganja v naš list.

Predavanje v »Kat. domu«. V sredo zvečer je predavanje v »Kat. domu«, predaval bode g. Evgen Lampe. Želeti je obilne vdeležbe.

V prizivno komisijo za odmero osebnih dohodarin je mesto odstopivšega člana Alb. Samassa imenovan prokurist V. Moro v Ljubljani.

Spremembe v učiteljstvu. Definitivno je nameščen začasni učitelj in vodja šole v Erzliju, Fr. Mercina, učiteljice Fr. Bayer in Štekljčevu, Marg. Zele v Begunjah, Em. Manzoni v Grahovem in Am. Kotlušek v Vipavi. Definitivna učiteljica Iv. Zupanec je premeščena iz Staroga trga v Fara.

Občni zbor stavbinskega delavskega društva. Pretečeno nedeljo se je vršil občni zbor slovenskega delavskega stavbinskega društva. Ob 10. uri je otvoril predsednik dr. Janežič zborovanje. V nagovoru je povdarjal, da je treba med člani edinosti. Gostinčar je podal poročilo o društvenem delovanju. Ziller je poročal o računskem zaključku in je podal podrobn račun. Iz rač. zaključka je razvidno: V pretečenem letu je imelo društvo 72.436 K 78 bel. dohodkov in po odbitku preostanka v blagajni 72.265 K 78 bel. V odbor so bili voljeni Gostinčar Jos. in Trtnik Alojzij. Sedmak Jos. in dr. Ig. Žitnik, kontrolorja; Klun Ljudevit, Komar Ivan in Škof Anton, pregledniki računov. V razsodišče so bili voljeni: Dr. J. E. Krek, Jos. Oblak, J. Marinko, Alojzij Luknar in Rakovec Ivan. Premenila so se tudi pravila v nekaterih točkah. Pritožba nekega člana proti prepovedi žganje-toča je bila z veliko večino odklonjena. Tako se je izvršil občni zbor častno za društvo, kakor je bilo tudi vse delovanje društva častno in velekoristno za delavski stan.

Predpustna veselica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov je v nedeljo prav dobro vspela. Društvu prijaznega občinstva se je nabralo toliko, da je zasedlo zadnji kotiček prostorne dvorane. Pod spretnim vodstvom gosp. A. Sachsa so zapeli dobro izvežbani pevci težko Volaričevo skladbo »Domovini«, potem pa Ipavčev »Kdo je mar?«, ki smo ga sicer slišali že pri društveni božičnici, pa se je občinstvu tako priljubil, da ga z navdušenjem sprejme tudi, kadar pride zopet na vspeh. Kuplet »Lopátar« in šaljivi zbor »Vinski brat« ste bili prav času primerni točki. Dr. I. Krekova igra »Občinski tepček« je bila dobro naučena in spretno igrana. Zlasti moramo pohvaliti g. M. Boradinova, ki se je popolnoma uglo-bil v ulogo občinskega pisarja, in g. J. Ložarja, ki je težko naslovno ulogo tako dobro igral. Nastop župana in golidarskih občinskih mož je bil razen nekaterih malih pretiranosti prav dovoljen. Hvaležni smo vrlim rokodel. pomočnikom in njih predsedniku, proč. g. J. Gnjezdji, da so nam priredili tako zabavno predpustno veselico.

Ognjegasci v Velikih Laščah so priredili preteklo nedeljo predpustno veselico v prostorih g. Hočevarja. Veselica je bila jako živahna. Loterija se je vrlo obnesla. Čisti dobiček je namenjen za napravo gasilnega orodja. Bog živi vrle ognjegasci!

Umrli je v Gradcu umirovljeni profesor ljubljanskega učiteljskega g. Jak. Praedica. Star je bil 64 let.

Šolo so zaprli radi bolezni v trebanjskem šolskem okraju.

Slovenski slikar Ivan Grohar, ki je naslikal sv. Antona Pad. in sv. Antona puščavnika za cerkev na Brezjah, biva sedaj v Monakovem, kjer ostane še do velike noči. Njegov naslov je: »Ivan Grohar, Monakovo München, Hohenzollernstrasse 87«.

Promocija. G. Viktor Saitz iz Koštanjevice je bil v soboto dne 24. t. m. na živinozdravniški šoli na Dunaji promoviran živinozdravnikom.

Demonstracija na graškem vseučilišču. Profesorja na juridični fakulteti Hiller in Steinlechner sta uvela neke zapiske onih slušateljev, ki hodijo redno, stalno in zvesto njih predavanja poslušat. V tem početju so spoznali nemški burši kot varuhi vseh akademskih svobodnosti veliko nevarnost za ustavno zajamčeno »Lernfreiheit«. Brez te bi burševstvo propalo. Zato so uprizorili v soboto 24. februarja tema profesorjema v predavanjih hrupne demonstracije ter ju prisilili, da sta one zapiske javno raztrgala in slovesno obljubila, da ne bodeta več kršila dijaških pravic.

Gradcu se bliža dan ne odrešenja, ampak heilanja. V nedeljo 4. marca bo v Gradcu velik shod, na katerem bodo govorili vsi najhujši nemški rogovileži, poslanci Schönerejeve skupine. Za shod se vrši silna agitacija, celo graški župan dr. Graf je v občinskem svetu zanj agitoval. Shod nam je uganka, ker mu ne vidimo pravega namena. Graški neodrešenci imajo itak tevtonske besnosti več ko za domače potrebe, čemu torej ves Schönerejev štab naročati, ki naj graško nemštvo poživijo?

Graški občinski svet se je v petek, 23. t. m. po robu postavil grdi razvadi, ki jo ima občinstvo pri nakupovanju peciva. Občinstvo ima grdo, zlasti v zdravstvenem oziru slabo razvado, da pretiplje, premehka in prebrne ves koš peciva, predno si izbere en kos. Po iniciativi prof. Kratterja je sklenil graški občinski svet, naj zveze pekov, krčmarjev in branjevcev zahtevajo od svojih članov, da ne bodo več pustili občinstvu peciva svobodno izbirati, ampak prodajalci naj sami izročajo zahtevano pecivo odjemalcem v roke. Namizni koški s kruhom, kakršni so v gostilnah in kavarnah običajni, naj se odpravijo, strežniki naj vsak kos zahtevanega peciva posamič uročajo gostom. — Taka odredba ne bi škodovala tudi Ljubljancem ne.

Graški mizarji ustanavljajo zadržno prodajalnico pohištva, ker so uvideli, da posamič vsak za-se ne morejo uspešno tekmo-vati z velikimi založniki pohištva. Kdaj pridejo naši obrtniki do tega spoznanja?

Graška idila. Župnik kaznilnice v Karlovem pri Gradcu Fr. Hecl se je v soboto popoldne ob Muri sprehajal in bral. Brez najmanjšega povoda ga je zavratno na padel nedorasel deček in ga močno udaril po glavi. Kultura, ki jo sejejo socijalni demokrati in nemški nacionanci, že poganja v klasje.

Za občinske volitve v Trstu je bilo potom slovenskih odvetnikov 500 reklamacij. Po okolici se je za reklamiranje volilne pravice kazalo letos večje zanimanje, nego doslej.

Zvit tat. Poročali smo, da so v Solkanu pri Gorici tatovi pri belem dnevu prišli v hišo, privezali in pribili rokodelskega učenca ter okradli hišo. Sum je letel na cigane, katere so žandarmi tudi polovili. A stražmostru se je stvar zdela sumljiva. Opa-zoval je imenovanega rokodelskega učenca. In res se je pokazalo, da je tat imenovani 15letni deček. Okradel je svojega gospodarja, ukradeno blago skril v senu ter samega sebe pribil na pod, s predpasnikom pa si omotal roke. Našli so vse razven 6 glid., katere je že zapravil. Pač »nadel-polna« mladina!

Trgovec-baron z dekleti. Iz Varaždina (Hrvatska), 18. t. m. Pred dvema mesecema prišel je sem neki nepoznan človek, in se nastanil v neki bolj priprosti gostilni. Tukaj seznanil se je s hčerjo nekega čevljarja ter ji obljubil ženitev. Izdal se je, da je baron in, ker je brez jedne roke, govoril, da on neče kake plemenite, marveč da želi imeti priprosto ženo. Na ta način je res pridobil čevljarjevo hčer. Vsi so se ču-dili in zavidali srečo hčeri čevljarjevi — baronici — in res naenkrat se prikažejo te-le karte: Anna Kropaj, Leo Baron Reinhold, Freiherr von Deutschmann S. F. Hochheit des Erbprinzen von Montenegro Landes-Ingenieur — verlobte Varasdin, Februar 1900. Ta sirota Anica je že pripravljala vse za popotovanje, in tudi mati je hotela z njo.

Toda zmiraj se je ženitev zavlačevala, kajti baron je govoril, da mora imeti veliko deklet, da jo bodo spremljale in da bode v »Antivari« svatba, da nima v Varaždinu dvorane za veliko svatbo — in nadalje je govoril, da ni še njegov dvor dovolj pripravljen. Bili so tudi že pri župniku, ki jima je dejal, da manjka samo še eno spričevalo. — Kar naenkrat je počil glas: Barona so zaprli! Redarstvo ga je namreč zasledilo, da je varalica in da ni baron, ampak »Žid Deutschmann« iz Rige v Ruski. On ni svojih pisem dajal na pošti v Varaždinu, ampak v bližnji štaciji. Hotel je odpeljati več deklet v Orient, in res že se jih je več oglasilo za »nevestice« in sreča, da niso pale kot žrtev, kajti prodal bi jih ta židovski nihilist. Ni verjeti vsacemu sleparju, če vam prav obeta bogato ženitev! Obetal je tudi tej svoji nevesti, da bode šla z njim na dvorski ples Danila in Jute v Cetinju — in še več družih lažij. A sedaj obhaja ženitev — v luknji!

Iz raznih krajev. Sv. oče je kineski cesarici poslal dragoceno vazo iz porcelana z alegoričnimi podobami, da se ji zahvali za oficijelno priznanje katoliške vere na Kitajskem. — Pretekli petek so imeli durajski kršč. soc. 19 shodov radi volilne reforme v dunajski obč. zastop. Shodi so bili sijajno obiskani. — Blaz Ravnik je povedal, kdo mu je dal pilo, da je mogel z njo narediti priprave za beg. Dal mu jo je zaprti trgovski pomočnik Grandesso, katerega na Žabjaku rabijo za pisarja. Ravnik ga je izdal, ko se mu je obljubil »čik«. — G. Tirmann, ki ima restavracijo v bledskem »Curhausu«, je prevzel velik hotel v Opatiji. — Tržaški policaji so krivi, da je Jožef Gohanske iz Logatca dobil 30 dni zapore. Hotel je preteptati nekaj tržaških policajev. — Župana J. Glinskega v Wyszatyczu v Galiciji so zaprli, ker je občinsko blagajno oškodoval za 1800 glid. — V Inomestu je umrl gosp. Eder, ki je bil po Ljubljani splošno znan kot dolgoletni najemnik ljubljanske švicarije. — V Casino-gledališču v New-Yorku je preprečila pevka May veliko paniko. Koncem predstave se je vnel oder. Železni zastor je padel. Pevka je ostala pred zastorom ter pela mirno dalje. Občinstvo se je pomirilo. Na odru so skoro pogasili ogenj. — V skladiščih špirta v St. Quen v Parizu je cgenj v nedeljo napravil 2 milijona škode. Pri-pozaru se je poškodovalo 180 ljudij. — Linška policija je ujela defraudanta Koflerja, ki je Gradcu poveril 15 000 kron.

Društva.

(Kat. izobraževalno društvo pri sv. Križu pri Litiji) je svojim članom priredilo prošlo nedeljo lepo veselico. Po litanijah je bilo v prostorih g. Miklavčiča poučno predavanje o sedaj perečih vprašanjih, in potem tombola, pri kateri se je razdelilo okoli 200 dobikov med mnogoštevilno občinstvo. V društveni sobi so ljudem na razpolago razni dobri časopisi, kateri se prav pridno prebirajo. Upamo, da bo društvo sedaj še bolj vspevalo, ker bodo v njem večkrat poučna predavanja o važnih vprašanjih.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 27. febr. »Wien. Zeitg.« poroča: Cesar je pomilostil 5 kaznenk v Begunjah.

Vojska v Južni Afriki.

Položaj na južno-afriškem bojišču je še vedno nejasen, ali bolje, izključno iz angleškega vira dohajajoča poročila so še sedaj tako nejasna, zavita in, recimo naravnost, večkrat tako lažnjivo sestavljena, da ne podajo prav nikake slike o pravem položaju armade generala Cronje. Ta mož se po najnovejših poročilih nahaja s svojimi ljudmi v 150 čevljev široki in 50 čevljev globoki strugi reke Modder, zavarovan z nasipi, okolu so postavljene angleške vrste, ki z vso silo streljajo na Bure s topovi in puškami. Cronje se vkljub temu ne mara udati in se heroično brani z vsemi sredstvi, kar mu jih je na razpolago. Pomoči ostalih burskih generalov še ni in bodo Angleži poskusili vse, da uničijo vsak posamezni oddelek. Dosedaj so ob reki Modder ujeli blizu 460 Burov, o številu padlih in ranjenih nasprotnikov še ni podrobnih poročil. Na angleški strani je padlo do minulega petka 146 mož, izgube dne 18. febr.

niso vštete. Tak bi bil položaj po angleških poročilih. Treba le še čuti nasprotno »govorice«, kakor jih nazivljejo v Londonu. Po teh je položaj nekako naslednji: Buri vztrajajo na svojih postojankah ob Tugeli in v Culu-deželi, v Dortrechtu imajo obkoljenega generala Brabanta, v Arundelu so pričeli z ofenzivo in general Cronje se krepko ustavlja Robertsovim napadom. Tudi moči iz Natala so že lahko vse došle na določeno mesto, ker do Bloemfonteina vodi naravnostna zveza iz Natala, do Koedoesranda je pa le dobri dve uri hoda. Nevarnosti za armado Cronjevo ni nobene, pač pa preti nevarnost Roberta, ko se združijo proti njemu vsi burski generali.

General Buller zaman preži na Ladysmith in mora priznati, da je nevarnost zanj še istotako izredno velika, akoravno je baje celo že Joubert odšel na oranjsko bojišče in ostavil pred Ladysmithom le oddelek Burov. Ta oddelek mora biti pa vsekako precej močan, ker lahko kljubuje Bullerjevi in Whitovi moči.

London, 27. febr. Reuterjev urad poroča iz Modder-Rivera 25. t. m.: Dva angleška polka sta odbila nov burski napad. Buri imajo znatne izgube.

London, 27. febr. Iz Modder-Rivera poročajo: Roberts je ponudil Cronje-u varno spremstvo za žene in otroke ter zdravnike za burski tabor. Cronje je odgovoril, da so ženske dobro preskrbljene, zdravnike pa sprejme le tedaj, ako trajno ostanejo v njegovem taboru. Cronje je dobro preskrbljen z zalogo.

London, 27. februar. Iz Modder-Rivera. Buri pod poveljstvom Cronjevim se nahajajo sedaj, ko jim je angleška artilerija zažgala tabor, v strugi reke Modder in so vsestransko zavarovani z nasipi.

London, 27. febr. »Times« poroča iz Colenso 24. t. m.: Le štiri milje imamo do Ladysmitha. Toda ta del pred nami je najtežavnejši in moramo biti pripravljeni na silen boj.

London, 27. februarja. Po Londonu se je večeraj širila vest, da Roberts le radi tega ne poroča o kapitulaciji generala Cronje, da ne bi izvedeli o tem ostali Buri in poslali novih močij, ker jih namerava Roberts posamno uničiti. Tej vesti se je splošno verovalo še potem, ko je bila objavljena Robertsova brzojavka, ki popolno molči o Cronjevi armadi. Vse je prepričano, da je usoda burskega generala zapečatena in blizu konec vojske.

London, 27. febr. Iz Laurenzo-Marquesa poročajo »Times«, da so uradni krogi v Pretoriji zelo poparjeni. (!) V torek je general Botha brzojavil iz Colenso, da je burska armada onemogla, predsednik Krüger naj sklene mir. Cronjev položaj je obupen. Stein je brzojavil Krügerju, da pričakuje v kratkem poraza burskega orožja, in prosi predsednika, naj takoj prične mirovna pogajanja. Mej burskimi četami pred Mafekingom vlada nezadovoljnost.

Bruselj, 27. febr. Iz Pretorije se glasé poročila, da se Cronje krepko brani ter da še vedno vzdržuje zvezo z glavnim taboriščem generala Jouberta. — Transvalski poslanik smatra molk angleškega urada kot ugodno znamenje za položaj Burov na bojišču. Nasprotujoča si poročila zadnjega tedna obsoja poslanik kot neresnična, vzlasti pravi, da so neosnovane trditve, češ, da si Oranji žele miru in da v tem smislu pritiskajo na Krügerja, naj prične obravnave za mir.

Po sklepu poročila.

London, 27. febr. (C. B.) Maršal Roberts brzojavlja: General Cronje je kapituliral danes zjutraj.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska [povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni; prevel I. B.—č.

(Dalje.)

»Saj veste«, odgovori krčmar pogrinjajoč prt z obema rokama po mizi, »da je prvo

pravilo našega rokodelstva, ne povpraševati po tem, kar se tiče drugih ljudi. Celo naše ženske niso v tem nič radovedne. Kam pa bi tudi prišli, ko vendar gre in pride toliko ljudstva, kakor v morskem pristanišču; seveda če je dobra letina, hotel sem reči. Toda bodimo veseli, saj pridejo zopet boljši časi! Meni je dovolj, če so gostje poštene ljudje; kaj so in kaj niso, ne briga me. In sedaj vam prinesem mesnih cmokov, kakeršnih še niste jedli...

„Kako morete to vedeti...?“ povzame Renzo; toda krčmar gre v kuhinjo, kamor je bil namenjen. Ko prime le-tam ravno za lonc z mesnimi cmoki, približa se mu počasi oni bravo, ki je motril Renzo, in ga tiho vpraša: „Kdo so ti poštenjaki?“

„Dobri ljudje tu iz vasi“, odgovori krčmar, devajoč cmoke v skledo.

„Dobro, a kako jim je ime? Kdo so?“ sili oni nekoliko bolj rezko.

„Jeden je Renzo“, odgovori krčmar tudi bolj po tistem, „pošten mladenič na trdnih nogah; tkalec je, ki dobro umeje svoje rokodelstvo. Drugi je kmet Tonio, vrl družec, veseljak; žal, da nima penenze; vse bi pogljal pri meni. Oni pa je priprost človek, ki rad jé, ako kaj zastoj dobi. Dovolite!“

Skokoma odnese mej ognjiščem in človekom, ki ga je spraševal, skledo, kamor je bila namenjena. „Kako veste“, poprime zopet Renzo, ko vidi prihajati krčmarja, „da so to poštenjaki, če jih ne poznate?“

„Vedenje, dragi moj! Človeka poznam po vedenji. Kdor pije vino, ne da bi čezenj zabavljal, kdor rad plača svoj račun, kdor se ne prička z drugimi gosti, kdor gre in počaka zvonaj, če bi rad koga sunil z nožem, tam daleč strani od gostilne, da ubogi krčmar nima sitnostij, tak človek je poštenjak. Še bolje je seveda, če se ljudje poznajo tako, kakor se poznamo mi štirje. Toda kaj spaka te je vendar prišla muha, da hočeš vedeti tolikanj stvari? Saj si vendar ženin in bi ti moralo vse drugo rojiti po glavi! In pa ko imaš pred seboj take cmoke, da bi oživili mrliča!“ — S temi besedami se vrne v kuhinjo.

V našem viru stoji pri teh različnih odgovorih, ki jih je dajal krčmar na stavljena vprašanja, pripomnja: češ da je bil ta krčmar človek, ki je v vseh svojih pogovorih trdil, da je velik prijatelj poštenih ljudi, sploh da pa je bil v resnici mnogo bolj uljuden z onimi, ki so bili na glasu kot klateži ali pa jih je njih zvonanjost za take izdajala. Poseben značaj, kaj ne?

Večerja ni bila posebno vesela. Povabljenca bi si bila rada vsega pošteno privoščila, a Renzo je nestrpno čakal, da bi šli. Rojile so mu po glavi bravcu znane stvari, ki so ga skrbele, in vznemirjalo, ga je tudi čudno vedenje onih dveh neznancev. Pogovarjali so se na tistem zaradi njiju, besede so bile raztrgane in mrzke.

„Lepa reč!“ zine kar tako brez premisleka Gervaso, „Renzo se ženi, pa mora...!“ Renzo ga strupeno pogleda. „Ali boš molčal, zverina!“ reče mu Tonio ter ga sune s komolcem. Pogovor je bil vedno bolj mrzel, posebno proti koncu. Renzo, ki je sam malo jedel in malo pil, nalival je svedokoma po previdnosti, tako da bi ju pač nekoliko razvnel, ne pa pripravil ob pamet. Ko je bilo vse pospravljeno z mize in je Renzo, ki je

naredil najmanj škode, plačal račun, morali so iti vsi trije zopet mimo onih obrazov, ki so se preje vsi obrnili na Renzo, ko je vstopil v krčmo. Ko so bili par korakov od gostilne, ozrè se Renzo in zapazi, da gresta za njim ona dva, ki ju je ostavil v kuhinji. Ustavi se s tovarišema, kakor bi hotel reči: „Počakajmo, da bomo videli, česa hočeta od mene ta dva!“ Toda onadva to opazita, se tudi ustavita, govorita tiho mej seboj in se vrmeta. Če bi bil Renzo tako blizu, da bi bil mogel slišati njune besede, zdale bi se mu bile zelo čudne.

„Bila bi lepa čast, da ne govorim o plačilu“, reče jeden izmed razbojnikov, če bi mogla, vrnivši se v grad, pripovedovati, kako sva mu naglo poravnala rebra! In kar sama od sebe, brez vsakega povelja go-spoda Grisa!“

„In pokvarila bi skoro glavno stvar!“ odgovori drugi. „Glej! Zavohal je nekaj! Stoji in gleda naju. Ej, če bi bilo bolj pozno! Vrniva se, da ne bo sumljivo! Saj vidiš, da prihajajo ljudje od vseh strani, potrpi, da gredo vsi h kokošim!“

Res se je slišalo naokrog ono šumenje in brnenje, ki je navadno zvečer po vaseh, ki pa se skoro umakne svečani nočni tišini. Vračale so se s polja ženske, nesoč otroke v naročju in vodeč za roko uže bolj odrastlo deco, ki je morala moliti večerne molitve. Prihajali so možki z lopatami in motikami na ramenih. Sem ter tam so se odprla kaka vrata, a skozi nje se je posvetil ogenj, pri katerem se je kuhala skromna večerja. Na cesti so se čuli pozdravi in odzdravi, pa tudi kaka beseda o slabi žetvi, o pišli letini. Bolj od besedij pa so se čuli umerjeni in doneči udarci zvona, ki je naznanjal konec dneva. — Ko Renzo vidi, da sta se vrnila predrzneža, nadaljuje svojo pot v vedno večjem mraku ter dá polglasno po kak opomin zdaj temu, zdaj onemu spremljevalcu. Bila je uže noč, ko dospelo do Lucijine kočice. (Dalje prih.)

Umrli so:

22. februarja. Marjeta Papež, posestnica, 65 let, Prečne ulice 8, bronhitis. — Franc Goršek, krojača sin, 16 mesecev, Strelške ulice 15, jetika.
23. februarja. Amalija Becher, zasebnica, 88 let, Rožne ulice 31, ostarelost. — Marija Marovt, posestnica, 89 let, Radečkova cesta 4, ostarelost. — Antonija Podboj, strežnica, 47 let, Poljanski nasip št. 48, vaeje trebušne mrene.
24. februarja. Mihael Brolih, čuvaj, 70 let, Zaklarjeve ulice 10, srčna hiba.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 26. februarja 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . gl.	7.55	do gl.	7.56
„ „ maj-juni . „	7.66	„ „	7.67
„ „ jesen . . . „	7.89	„ „	7.90
Rž za pomlad . . . „	6.63	„ „	6.64
„ „ maj-junij . . . „	6.71	„ „	6.72
„ „ jesen „	6.70	„ „	6.71
Turšica za maj-junij .	5.37	„ „	5.38
„ „ jul-avgust	—	„ „	—
Oves za pomlad . . . „	5.28	„ „	5.29
„ „ maj-junij	5.40	„ „	5.41

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

dan	čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
26.	9. zveč.	735.3	8.1	sl. j.ah.	del. oblac.	
27.	7. jut.	735.5	6.1	sr. zah.	pol. oblac.	0.6
28.	2. popol.	732.1	11.8	sr. j.ah.	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 7.6° normale: -0.9°.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 27 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Dunajska borza.

Dné 27. februarja.	
Skupni državni dolg v notah	99.50
Skupni državni dolg v srebru	99.40
Avstrijska zlata renta 4%	98.80
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	99.25
Ogerska zlata rent 4%	98.60
Ogerska krona rent 4%, 200	93.95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	126.80
Kreditne delnice, 160 gld.	236.20
London vista	243.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. volj	118.30

Dné 26. februarja.	
20 mark	23.63
20 frankov (napoleonor)	19.27
Italijanski bankovci	89.90
C. kr. cekini	11.38
Dné 26. februarja.	
3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.	163.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160.40
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	2.050
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	97.50
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141.50
Dunavske vravnave srečke 5%	257.25

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96.10
Priporitne obveznice državne železnice	88.25
„ „ južne železnice 3%	69.40
„ „ južne železnice 5%	100.75
„ „ dolenskih železnice 4%	99.25
Kreditne srečke, 100 gld.	395.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	340.—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42.50
Ogerskega	22.30
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	13.40
Rudolfove srečke, 10 gld.	64.—

Salmove srečke, 40 gld.	172.50
St. Genois srečke, 40 gld.	180.—
Waldsteinove srečke, 30 gld.	178.—
Ljubljanske srečke	50.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124.25
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	298.50
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	77.50
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	27.40
Splošna avstrijska stavbna družba	97.75
Montanska družba avstr. pian.	271.85
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	320.—
Papirnih rubljev 100	256.—

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjalnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.

VABILO

na

redni občni zbor

„Hranilnice in posojilnice v Srednji vasi pri Bohinju,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

kateri se vrši

v nedeljo 11. marca 1900

ob 3. uri popoldne

v posojilničnih prostorih.

Vspored:

1. Poročilo načelstva
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Odobritev računov za leto 1899.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njega namestnika.
5. Razni nasveti.

Srednja vas pri Bohinju, 26. febr. 1900.

177 1—1

Načelstvo.

Vožnjekarte

in

tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštini parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa

17 25—6

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Ovsena kaša.

Ovseno pšeno, ovsena moka in ovseni puh (kakor Quaker Quats) izdeluje iz Smrečinega gorskega ovsca, priznana najboljšega na svetu, ondotno prodajalno društvo.

5 klg. pošni zavojček: kaša in puh K 4.40, ovseno pšeno in moka K 4.20, vse štiri vrste odbrane K 4.30. Po železnici od 25 klg. više (tudi odbrano) dosta ceneje in sicer od 62 do in 68 h za klg. po daljavi. 110 26-13

Glavna zaloga Smrečine gorske prodajalne družbe za Avstro-Ogersko:

LEOPOLD HEISS, Dunaj, IV/1, Wiedner Hauptstrasse 56.

SLOVENC!

pristopajte k

„Naši straži“!

Išče se spretna, delavna moč, katera bi prevzela

glavno ozir. generalno zastopstvo za Kranjsko

domače delniške družbe

za zavarovanje na življenje in na doto

s sedežem v Ljubljani.

Ponudbe pod A. G. vsprejema upravništvo »Slovenca«.

176 3—1

Glavnice v akcijskih 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.